

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională, aprilie 2016
clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul/răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte.

Citește cu atenție fragmentele de mai jos.

A.

Un individ purtând pe umeri o șubă largă, cu o căciulă mare pe ceafă, stă la masă în restaurantul Gării de Nord și bea ceai. Are un geamantan de pânză cu cercuri de tinichea alături pe un scaun, și pe masă un sac de piele neagră, prin mănuașă căruia își ține petrecută bine mâna stângă până la încheietura brațului. După figură, după maniere și port, trebuie să fie vreun negustor, ori arendaș din provincie.

Un domn bine îmbrăcat, blană cu guler de astrahan și căciuliță asemenea, bea cafea la altă masă, fumează și se uită din când în când către provincial, care nu ia seama deloc că-l observă cineva. În același timp, domnul trage cu ochii la ușă: așteaptă desigur pe cineva, și cu nerăbdare.

Negustorul plătește ceaiul. Îndată, iată și hamalul vine să-i spună că trenul a tras la peron; îi ia geamantanul de pânză și vrea să-i ia și sacul de piele, ca să-l ușureze pe pasager; dar acesta își trage repede mâna cu sacul și refuză serviciul. Sacul nu e mare, dar trebuie să fie greu, fiindcă pasagerul, ridicându-se, trebuie să-l țină și de dedesubt cu mâna dreaptă. Hamalul pornește spre ușă; negustorul după el.

Domnul, care n-a scăpat din ochi nicio mișcare, s-a ridicat și el și pornește pe urma negustorului la câțiva pași.

Negustorul s-a suit într-un vagon de clasa întâia și șade pe coridor cu sacul lui în brațe.

Domnul se plimbă de colo până colo pe peron, trăgând cu ochiul aci cătră partea pe unde vin pasagerii, aci cătră geamul la care stă în picioare omul cu sacul, pe când acesta se uită foarte distrat pe geam la mișcarea de pe peron.

Mai sunt cinci minute...

Domnul de pe peron se vede bine că fierbe de nerăbdare ... În sfârșit, un om îmbrăcat modest, un fel de fecior de casă, făcându-și greu loc prin mulțime, sosește gâfâind cu un geamantan frumos de piele rusească, cu un tartan* și cu un bilet de clasa întâia.

— Dobitocule! era să mă faci să scap trenul! ...

Apoi, luându-și bagajul și biletul, trage la o parte pe fecior și îi șoptește pripit și cu un aer foarte sever.

Mai sunt două minute.

Domnul, ajutat de fecior, se suie în vagon unde e negustorul. Acesta, îndată ce s-a suit domnul, trece din coridor în cupeu, pe când domnul face fel de fel de semne de inteligență feciorului său, care stă drept în față-i pe peron.

Fluierul întâi ... Apoi numaidecât al doilea ... Frânele se desfac ... Trenul a pornit.

Domnul intră în cupeu după negustor, care s-a dezbrăcat de șubă și șade cu sacul pe mână.

— Bonsoar, zice domnul.

— Bonsoar, răspunde negustorul.

Și domnul se așază pe fotoliul din față, după ce și-a pus geamantanul în plasă și tartanul la căpătâi. Doi-trei kilometri tăcere.

— Mergeți departe? întreabă domnul.

— De! departe și nu departe ...

— ...?

— Până la Mărășești ...

— Până la Mărășești?

— Da. Dar dv.?

— Și eu tot până la Mărășești.

— Vezi? ... După daraveri* ...

— Da, după daraveri. Dar dv.?

— Tot după daraveri.

Conducătorul... Taie biletul domnului și întinde mâna către negustor...

— 753, zice omul, care pare că deja moțăie, și pune mâna în buzunar să arate carta ... Conducătorul salută și pleacă.

— Aveți cartă permanentă? întreabă domnul. Sunteți poate la Senat ...

— Ba nu ... am bilet de abonament ... Am multe alergături și-mi vine mai ieftin ...

Chitila ...

— Puțină lume astăzi în tren. În tot vagonul suntem numai noi și încă un pasager în alt cupeu. E bine ... putem dormi până la Mărășești! zice domnul, lungindu-se pe fotoliuri și acoperindu-se cu tartanul.

— A! eu nu dorm niciodată în tren, zice negustorul ... Știți, umblu cu bani ... Pungași ...

— Frate, să fie adevărat? ...

— Ei, bravos! Nu s-a-ntâmplat și mai acu o lună? ...

— Eu, drept să-ți spun, nu m-am gândit niciodată ... S-o fi întâmplat așa o dată.

— Numa o dată?

— În clasa întâia?

— Tocmai în clasa întâia, firește, zice negustorul. Mie, ce să-ți spui? mi-e frică al dracului. Mi se-ntâmplă câteodată să am sume mari cu mine ... bunioară ca acum ...

(I. L. Caragiale, *Accelerat no. 17*, 1899)

*tartan s. n. – șal sau pled făcut din tartan, țesătură specială din lână sau din bumbac, cu carouri mari, divers colorate, folosită în Scoția.

*daraveri s.f. – (la pl.) treburi, interese; afaceri (comerciale), negustorie.

B.

Se face tot mai întuneric. Urechile vulpii, ciulite. Ochii sclipesc doar o clipă. Animalul țâșnește, câteva salturi și-i iar între tufe. De acolo, cu coada ridicată, privește matahala tăind dealul albastru în două. S-a dus. Din burta marelui șarpe de fier cu un ochi de argint, o femeie privește orb pe fereastră. Nu știe vulpea, rămasă în urmă, ce-i în sufletul acestei femei. Nu știe vulpea, rămasă-ntre tufe, măcar că în burta marelui animal alunecă tot mai departe un suflet. Vagonul al doilea, compartimentul al treilea, locul de la fereastră. O dâră de lumină prelingându-se pe pereții compartimentului acum, un rest de miere diluată cu apă caldă mângîind pereții borcanului, și-afară se umple de o beznă deplină, arareori spartă de conul singuratic al vreunui felinar. Douăsprezece ore, de acasă până acasă. De la șase la șase. O noapte, în unicul tren care leagă direct Timișoara de Pitești. Și nimeni în compartiment, nimeni în compartimentele de alături, poate nimeni în vagonul din față, în vagonul din spate, poate nimeni în tren în afară de ea. Așa cum vulpea, pe câmp.

Femeia stă îmbrăcată cu paltonul, și-l ține adunat cu mâinile în față, mâinile îi sunt înmănușate, aici e la fel de frig ca afară. Lumina chioară va încălzi un pic, poate, poate. Deocamdată, stă cu paltonul pe ea, doar căciula și-a scos-o după primul sfert de oră, o căciulă din blană de miel, acum așezată pe grilajul îngust de deasupra capului. Mai sus, bagajul, o geantă maro, nu prea mare, nicio rochie de schimb, doar o cămașă de noapte, câteva lucruri pentru o noapte, o revistă, o foarfece, poate niște vechi fotografii alb-negru dacă trecem de invizibila barieră a discreției și căutăm între paginile revistei. Nu căutăm, n-a venit vremea, poate n-o să vină niciodată.

Femeia poartă cizme, nici prea scurte, nici prea înalte, bordura lor de blăniță îi înconjoară pulpele în cel mai gros punct. Gros, iată un cuvânt deloc pe placul ei. Acolo, fermoarul se revoltă și nu se mai poate închide chiar până sus. S-a îngrășat. Cizmele vechi i-o reamintesc de fiecare dată. De parcă ar fi necesar.

Atunci când merge, buzele blănitei, ușor căscate, se agață unele de altele, două guri uscate. Acum stă, stă și-o să stea mult și bine. Noaptea nici n-a început încă.

Pași. Un clinchet vag. Pași. Și ușa se deschide.

— 'mnă seara. Biletele dumneavoastră la control.

Femeia își scoate mânușile, caută portofelul în poșetă, biletul în portofel.

Postat în fața ei, proptit pe picioarele crăcănate, controlorul cercetează, plescăie, perforează. O privire iscoditoare spre acest unic călător. Biletul înapoi, ușa închisă într-o doară. Femeia se ridică, închide ușa mai bine. Dar, oricum, e la fel de frig peste tot.

(Veronica D. Niculescu, *Sfoara*, 2012)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Prezintă, utilizând exemple din text, o deosebire și o asemănare între naratorii din cele două fragmente.
6 puncte
2. Ilustrează, cu exemple din text, două mijloace de caracterizare a personajului principal din fragmentul extras din nuvela *Sfoara* de Veronica D. Niculescu.
6 puncte
3. Explică rolul dialogului în construcția narațiunii prin referire la fragmentul extras din textul *Accelerat no. 17* de I. L. Caragiale.
6 puncte
4. Comentează semnificația comparației din propoziția „Așa cum vulpea, pe câmp.”, extrasă din nuvela *Sfoara* de Veronica D. Niculescu.
6 puncte
5. Susține-ți opinia despre modul în care imaginea călătorului se reflectă în cele două texte citate.
6 puncte

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Imaginează-ți că ești controlorul de bilete din unul dintre cele două fragmente citate și te întorci după o jumătate de oră la compartimentul în care se află personajele. Inițiază un dialog de 6-8 replici cu personajul/personajele din textul ales.

Dialogul nu va depăși 300 de cuvinte.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *ipostazele singurătății*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 3 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare (30 de puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări, vei primi 30 de puncte (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).